SOSYAL BİLGİLER

5. SINIF

YAZILIYA HAZIRLIK

1. DÖNEM - 1. ORTAK YAZILI · SENARYO 3

TYMM 2026-2027

Hazırlayan: **Murat Altun**

Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır.

1. Aşağıda Arda'nın rolleri ve perşembe gününe ait ajandası verilmiştir.

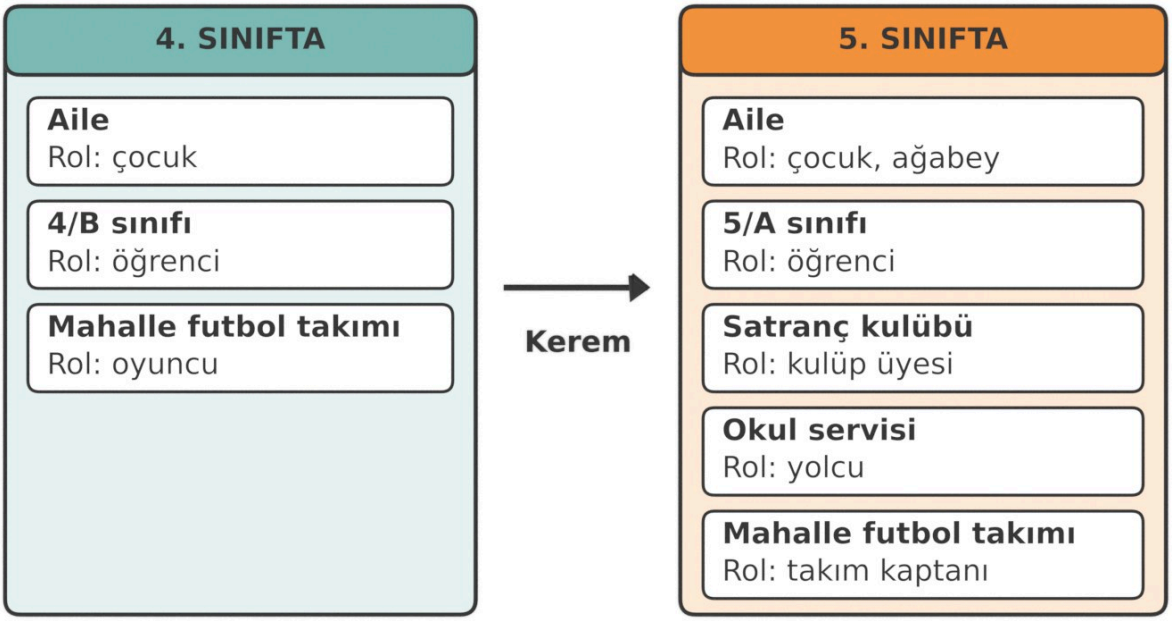
Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1.1. Ajandadaki her etkinliğin Arda'nın hangi grubuyla ve hangi rolüyle ilgili olduğunu yazınız. (6 puan)

1.2. Arda'nın saat 15.00'te yaşadığı sorunun nedenini rolleriyle ilişkilendirerek açıklayınız. Bu sorunu çözmesi için Arda'ya bir öneride bulununuz. (5 puan)

1.3. Arda, kardeşini kurstan almayı unutursa ailesi bu durumdan nasıl etkilenir? Bu örnekten yola çıkarak bir gruptaki rolümüzün sorumluluklarını yerine getirmenin grubun diğer üyeleri için önemini açıklayınız. (4 puan)

2. Kerem bu yıl ortaokula başlamıştır. Aşağıdaki görselde Kerem'in 4. sınıfta ve 5. sınıfta dâhil olduğu gruplar ile bu gruplardaki rolleri verilmiştir.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

2.1. Kerem'in ortaokula başlamasıyla dâhil olduğu yeni grupları ve rollerinde meydana gelen değişiklikleri yazınız. (5 puan)

2.2. Kerem, mahalle futbol takımında oyuncuyken takım kaptanı olmuştur. Bu değişikliğin Kerem'in hak ve sorumluluklarını nasıl etkilediğini bir hak ve bir sorumluluk örneği vererek açıklayınız. (5 puan)

3. Aruzhan (Arujan), ailesiyle birlikte Kazakistan'dan Türkiye'ye gelmiş ve 5/B sınıfına başlamıştır. Sınıfta yapılan "Kültürümü Tanıtıyorum" etkinliği için aşağıdaki panoyu hazırlamıştır.

Aruzhan sunum yaparken birkaç öğrenci "beşbarmak" kelimesini ve dombranın sesini tuhaf bulup gülmüştür. Öğretmen; Nevruzun Türkiye'de de kutlandığını, "ana, ata, su, et" gibi kelimelerin hem Türkçede hem Kazakçada bulunduğunu, dombranın da bağlama gibi telli bir halk çalgısı olduğunu anlatmıştır. Öğretmen ayrıca mart ayında Aruzhan ile birlikte sınıfta bir Nevruz kutlaması yapmayı önermiştir. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

3.1. Panodan ve metinden yararlanarak Türk kültürü ile Kazak kültürü arasındaki iki benzerliği yazınız. (4 puan)

3.2. Bazı öğrencilerin Aruzhan'ın kültürüne ait ögelere gülmesi Aruzhan'ı ve sınıftaki arkadaşlık ortamını nasıl etkileyebilir? Yorumlayınız. (5 puan)

3.3. Öğretmenin önerdiği gibi Nevruzun sınıfça birlikte kutlanmasının Aruzhan'ın yeni okuluna uyum sağlamasına ve sınıfta birlikte yaşamaya etkisini yorumlayınız. (6 puan)

4. Farklı ülkelerden çocukların katıldığı bir yaz kampının ilk gününde Can, Japonya'dan gelen Kenji ile tanışmak için elini uzatmıştır. Kenji ise Can'ın elini sıkmak yerine hafifçe öne eğilmiştir. Can, Kenji'nin kendisiyle tanışmak istemediğini düşünerek üzülmüştür. Aynı gün Yeni Zelanda'dan gelen Aroha da Elif ile burnunu ve alnını değdirerek selamlaşmak isteyince Elif şaşırıp geri çekilmiştir. Kamp lideri ertesi sabah çocuklara aşağıdaki kartları göstererek farklı ülkelerdeki selamlaşma biçimlerini anlatmıştır. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

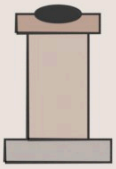
Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

4.1. Can'ın üzülmesine yol açan yanlış anlamanın nedenini kartlardaki bilgilere dayanarak açıklayınız. (4 puan)

4.2. Kamp liderinin farklı selamlaşma biçimlerini tanıtmasının kamptaki çocukların birlikte yaşamasına etkisini yorumlayınız. (6 puan)

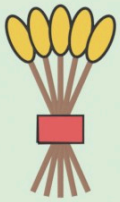
5. Sosyal bilgiler dersinde öğrenciler geçmişten günümüze yardımlaşma ve dayanışma örneklerini araştırmış ve aşağıdaki bilgi kartlarını hazırlamıştır.

Sadaka Taşı

Selçuklu ve Osmanlı döneminde cami ve çeşme yanlarına konurdu. Varlıklı kişi buraya para bırakır, ihtiyacı olan kişi kimseye görünmeden ihtiyacı kadarını alırdı.

İmece

Köylerde hasat, ev yapımı gibi büyük işler köylülerin birlikte ve sırayla birbirinin işini görmesiyle yapılır.

Askıda Ekmek

Bazı fırınlarda müşteri fazladan ekmek parası öder. İhtiyacı olan kişi bu ekmeği kimseye bir şey söylemeden alır.

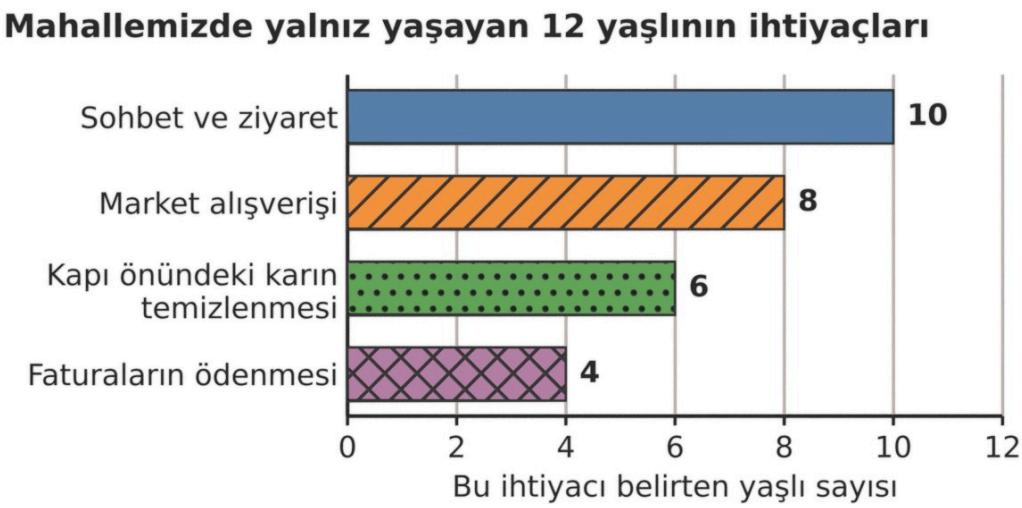
Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

5.1. Kartlardaki üç uygulamanın ortak amacını yazınız. (4 puan)

5.2. Sadaka taşı ve askıda ekmek uygulamalarında yardım alan kişinin kim olduğunun bilinmemesi neden önemlidir? Bu durumun toplumsal birliğe etkisini açıklayınız. (5 puan)

5.3. Bu uygulamalardan esinlenerek okulunuzda yapılabilecek ve yardım alan öğrencinin kim olduğunun bilinmeyeceği bir yardımlaşma etkinliği öneriniz. Önerinizin nasıl uygulanacağını kısaca yazınız. (6 puan)

6. 5/D sınıfı öğrencileri, mahalle muhtarının yardımıyla mahallede yalnız yaşayan 12 yaşlıya kış aylarındaki ihtiyaçlarını sormuştur. Her yaşlı birden fazla ihtiyaç belirtebilmiştir. Sonuçlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Sonuçları değerlendiren iki öğrencinin önerileri şunlardır:

Zeynep: "Velilerimizle birlikte her hafta sonu yaşlılarımızı ziyaret edelim; onlarla sohbet edip kitap okuyalım."
Emre: "Sınıfça harçlıklarımızı biriktirelim, bütün yaşlılarımızın market alışverişini her hafta biz yapalım."

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

6.1. Grafiğe göre yaşlıların en çok belirttiği ihtiyaç hangisidir? Bu ihtiyacın karşılanmasının yaşlılar ve mahalle için önemini yazınız. (4 puan)

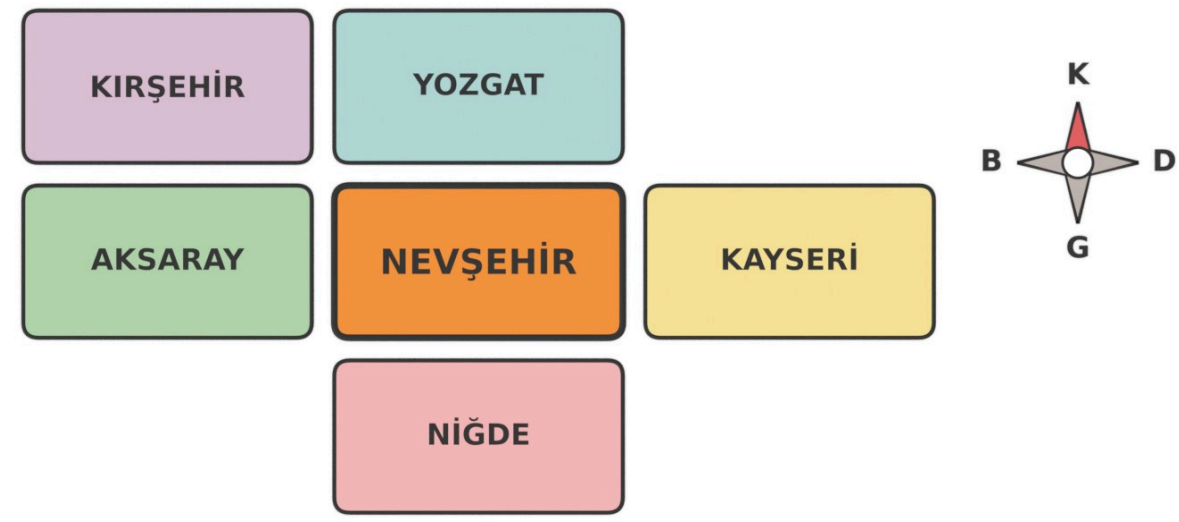
6.2. Zeynep'in ve Emre'nin önerilerinin birer güçlü ve birer zayıf yönünü yazınız. Sınıfın hangi öneriyi seçmesi gerektiğini gerekçesiyle belirtiniz. (6 puan)

6.3. Seçtiğiniz öneriyi uygulamaya koymak için sınıfın yapması gereken üç adımı sırasıyla yazınız. (5 puan)

7. Selin, sınıfındaki "Ben Hangi İlim?" etkinliği için Nevşehir'i anlatan aşağıdaki kartı hazırlamıştır. Ancak kartta komşu illerle ilgili iki yanlış bilgi vardır.

> *Doğu tarafımda Aksaray, güneyimde Niğde bulunur. Kuzeyimde ise Kayseri vardır. Kızılırmak topraklarımdan geçer; Avanos'taki çömlekçiler onun taşıdığı kırmızı kille çalışır. Peribacalarım ve Göreme Açık Hava Müzesi ile tanınırım. Derinkuyu ve Kaymaklı'daki yer altı şehirlerim yüzyıllar önce kayalar oyularak yapılmıştır.*

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

Şema ölçeksizdir; il sınırları gösterilmemiştir.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

7.1. Şemadan yararlanarak Selin'in kartındaki iki yanlış bilgiyi bulunuz ve doğrularını yazınız. (6 puan)

7.2. Selin'in kartında Nevşehir'in göreceli konumunu anlatmak için kullandığı birer su kaynağı, yeryüzü şekli ve tarihî mekân örneği yazınız. (4 puan)

7.3. Nevşehir'in Gülşehir ilçesinde bir havalimanı açılmış ve Nevşehir'e uçakla da ulaşılabilir hâle gelmiştir. Bu örnekten yola çıkarak bir ilin göreceli konumunun zamanla nasıl değişebileceğini açıklayınız. (5 puan)

7.4. Yaşadığınız ili ortaya yazarak komşu illerini doğru yönlerde gösteren bir konum şeması çiziniz. (5 puan)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE BECERİLER

SORU NO	ÖĞRENME ÇIKTISI	BECERİLER
1	SB.5.1.1. Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme	KB2.4. Çözümleme
2	SB.5.1.1. Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme	KB2.4. Çözümleme
3	SB.5.1.2. Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama
4	SB.5.1.2. Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama
5	SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme	SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.3. Fikir Üretme)
6	SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme	SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.4. Müzakere Etme)
7	SB.5.2.1. Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini algılayabilme	SBAB7. Mekânsal Düşünme (SBAB7.1. Konum Algılama)

PUANLAMA TABLOSU							
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**TOPLAM**
15	*10*	*15*	*10*	*15*	*15*	*20*	***100***

Bu sınav, 2026-2027 eğitim öğretim yılı 1. dönem konu-soru dağılım tablosundaki 1. ortak yazılı **Senaryo 3** dağılımına göre, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 5. sınıf öğretim programı esas alınarak hazırlanmıştır. Hazırlayan: Murat Altun. Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığının resmî yayını değildir; görseller Blender ile oluşturulmuştur.

ÇÖZÜMLER

1. Doğru cevap:

- 1.1 **(6 puan)**: Her etkinlik için grubu ve rolü birlikte doğru yazmak 2 puandır (grup 1 puan, rol 1 puan).
  - Okul meclisi toplantısı: okul (sınıf, okul meclisi) grubu, sınıf başkanı
  - Hentbol antrenmanı: okulun hentbol takımı, kaleci (sporcu, oyuncu)
  - Kardeşini yüzme kursundan alma: aile grubu, ağabey
- 1.2 **(5 puan)**: Sorunun nedenini açıklama **(2 puan)**: Arda aynı anda birden fazla gruba dâhil olduğu ve birden fazla role sahip olduğu için sınıf başkanlığı ile kalecilik rollerinin sorumlulukları aynı saate denk gelmiştir. Uygun bir öneri **(3 puan)**: Arda'nın durumu önceden okul meclisinden sorumlu öğretmenine ve antrenörüne bildirmesi; hangi işin daha önemli olduğuna karar verip diğer gruptaki sorumluya haber vermesi; toplantıya sınıf başkan yardımcısının katılmasını istemesi ya da antrenmana geç katılmak için izin alması gibi, diğer grup üyelerinin haklarını da gözeten öneriler kabul edilir. Yalnızca "Birini seçsin." gibi gerekçesiz ve kimseye haber vermeyi içermeyen öneriye 1 puan verilir.
- 1.3 **(4 puan)**: Ailenin nasıl etkileneceğini yazma **(2 puan)**: Mert kursta yalnız ve uzun süre bekleyebilir, annesi işini bırakıp gelmek zorunda kalabilir, ailesi endişelenir. Önemi açıklama **(2 puan)**: Gruptaki her üyenin sorumluluğunu yerine getirmesi grubun düzenli işlemesini ve üyeler arasında güven oluşmasını sağlar; sorumluluklar aksarsa grubun diğer üyeleri zarar görür.

Örnek doğru cevap:

1.1. Okul meclisi toplantısı okul grubuyla ve sınıf başkanlığı rolüyle ilgilidir. Hentbol antrenmanı okulun hentbol takımıyla ve kalecilik rolüyle ilgilidir. Kardeşini kurstan alma aile grubuyla ve ağabeylik rolüyle ilgilidir.

1.2. Arda hem sınıf başkanı hem de kalecidir. Bu iki rolün sorumlulukları aynı saate denk geldiği için iki yerde birden bulunması gerekmektedir. Arda durumu önceden öğretmenine ve antrenörüne anlatmalı; toplantıya katılıp antrenmana geç kalacağını antrenörüne haber vermelidir.

1.3. Annesi işte olduğu için Mert kursta yalnız kalır, annesi de işini bırakıp gelmek zorunda kalabilir ve ailesi endişelenir. Bir grupta herkes sorumluluğunu yerine getirirse grup düzenli işler ve üyeler birbirine güvenir. Sorumluluğumuzu yerine getirmezsek gruptaki diğer kişiler zarar görür.

Yanlış cevap: Grupları ve rolleri karıştırmak (ör. "Hentbol antrenmanı: aile grubu"); sorunun nedenini "Arda tembel olduğu için" gibi rollerle ilişkisiz biçimde açıklamak; "Arda toplantıya da antrenmana da gitmesin." ya da "Kimseye söylemeden antrenmana gitsin." gibi diğer grup üyelerini dikkate almayan öneriler yazmak; sorumlulukların yerine getirilmemesinin kimseyi etkilemeyeceğini söylemek puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

2. Doğru cevap:

- 2.1 **(5 puan)**: Her doğru bilgi 1 puandır.
  - Yeni gruplar: satranç kulübü (kulüp üyesi), okul servisi (yolcu), 5/A sınıfı (öğrenci)
  - Rollerdeki değişiklikler: ailede çocuk rolünün yanına ağabey rolü eklenmiştir; mahalle futbol takımında oyuncu iken takım kaptanı olmuştur.
- 2.2 **(5 puan)**: Takım kaptanlığının getirdiği uygun bir hak **(2 puan)**: Maç başında hakemle birlikte kuraya katılma, takım adına hakemle ve rakip takımın kaptanıyla konuşma, takım toplantılarında takım adına söz alma. Uygun bir sorumluluk **(2 puan)**: Takım arkadaşlarını cesaretlendirme, kurallara ve centilmenliğe uyarak örnek olma, takım içindeki tartışmaları yatıştırma, antrenmanlara düzenli katılma. Rolü değiştiği için hak ve sorumluluklarının da değiştiğini belirtme **(1 puan)**.

Örnek doğru cevap:

2.1. Kerem ortaokulda satranç kulübüne üye olmuş, okul servisinde yolcu olmuş ve yeni sınıfı 5/A'da öğrencidir. Ailesinde kardeşi olduğu için ağabey rolü de eklenmiştir. Mahalle futbol takımında ise oyuncu iken takım kaptanı olmuştur.

2.2. Kerem'in rolü değiştiği için hak ve sorumlulukları da değişmiştir. Takım kaptanı olarak maç başında takımı adına kuraya katılabilir ve hakemle konuşabilir. Bunun yanında takım arkadaşlarını cesaretlendirmek ve kurallara uyarak onlara örnek olmak onun sorumluluğudur.

Yanlış cevap: 4. sınıfta da bulunan aile grubunu ve çocuk rolünü yeni grup ya da yeni rol olarak yazmak; takım kaptanının hakkı olarak "takım arkadaşlarına istediğini yaptırabilir", "antrenmanlara gelmek zorunda değildir" gibi ifadeler yazmak; rol değişse de hak ve sorumlulukların aynı kaldığını söylemek puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

3. Doğru cevap:

- 3.1 **(4 puan)**: Her doğru benzerlik 2 puandır. Kabul edilen benzerlikler: Nevruzun iki ülkede de baharın gelişi olarak kutlanması; "ana, ata, su, et" gibi ortak kelimeler bulunması (dillerin akraba olması); dombranın bağlama gibi telli bir halk çalgısı olması.
- 3.2 **(5 puan)**: Aruzhan'a etkisini yorumlama **(3 puan)**: Aruzhan üzülebilir, kırılabilir, kendini dışlanmış ve yalnız hissedebilir, kendi kültürünü anlatmaktan çekinebilir, okula uyum sağlaması zorlaşabilir. Sınıfa etkisini yorumlama **(2 puan)**: Sınıfta ön yargı ve kırgınlık oluşabilir, arkadaşlık bağları zayıflayabilir, sınıfın birlik ve huzuru bozulabilir.
- 3.3 **(6 puan)**: Her uygun yorum 2 puandır (en fazla 3 yorum). Kabul edilen yorumlar: Aruzhan kendini değerli ve sınıfa ait hisseder; yeni okuluna ve arkadaşlarına daha kolay uyum sağlar; ortak kültürel özellikler öğrencileri birbirine yakınlaştırır ve dostluk bağlarını güçlendirir; öğrenciler farklı kültürleri tanır, ön yargılar ortadan kalkar; sınıfta saygı, hoşgörü ve birlik duygusu güçlenir; huzurlu ve uyum içinde bir arada yaşama ortamı oluşur.

Örnek doğru cevap:

3.1. Nevruz hem Türkiye'de hem Kazakistan'da baharın gelişi olarak kutlanır. Ayrıca "ana, ata, su, et" gibi kelimeler iki dilde de vardır.

3.2. Arkadaşlarının gülmesi Aruzhan'ı üzer, kendini dışlanmış hisseder ve kültürünü anlatmaktan çekinebilir. Bu durum sınıfta kırgınlıklara yol açar, arkadaşlık bağlarını zayıflatır ve sınıfın huzurunu bozar.

3.3. Nevruzun birlikte kutlanması Aruzhan'ın kendini sınıfın bir parçası gibi hissetmesini ve yeni okuluna daha kolay uyum sağlamasını sağlar. Öğrenciler ortak özelliklerini fark ederek birbirine yakınlaşır, ön yargılar ortadan kalkar. Böylece sınıfta saygı ve dostluk güçlenir, herkes uyum içinde bir arada yaşar.

Yanlış cevap: "Kazaklar ile Türklerin hiçbir ortak özelliği yoktur." demek; benzerlik olarak panoda ve metinde yer almayan, doğruluğu bilinmeyen bilgiler yazmak; gülmenin "şaka olduğu için kimseyi etkilemeyeceğini" söylemek; Nevruz kutlamasının yalnızca "eğlenceli olduğunu" yazıp uyum ve birlikte yaşamayla ilişkisini kurmamak puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

4. Doğru cevap:

- 4.1 **(4 puan)**: Japonya'da selamlaşmanın baş ve gövde öne eğilerek yapıldığını, yani Kenji'nin kendi kültürüne göre saygıyla selam verdiğini belirtme **(2 puan)**. Can bu kültürel özelliği bilmediği için Kenji'nin davranışını tanışmak istememek olarak yanlış yorumladığını belirtme **(2 puan)**.
- 4.2 **(6 puan)**: Her uygun yorum 2 puandır (en fazla 3 yorum). Kabul edilen yorumlar: Çocuklar birbirlerinin davranışlarını yanlış anlamaz, kırgınlıklar önlenir; ön yargılar ortadan kalkar; çocuklar farklılıklara saygı ve hoşgörü göstermeyi öğrenir; birbirlerini daha iyi tanıyarak kaynaşır ve dostluk kurar; kampta uyum içinde ve huzurlu bir arada yaşama ortamı oluşur.

Örnek doğru cevap:

4.1. Japonya'da insanlar başlarını ve gövdelerini öne eğerek selamlaşır. Kenji de kendi kültürüne göre Can'ı saygıyla selamlamıştır. Can bunu bilmediği için Kenji'nin kendisiyle tanışmak istemediğini sanmıştır.

4.2. Çocuklar farklı selamlaşma biçimlerini öğrendiğinde birbirlerinin davranışlarını yanlış anlamaz ve kırılmaz. Farklılıklara saygı duymayı öğrenir, ön yargılarından kurtulur. Böylece kaynaşır, dostluk kurar ve kampta uyum içinde yaşar.

Yanlış cevap: Kenji'nin "kaba davrandığını" ya da "Can'ı sevmediğini" söylemek; yanlış anlamanın nedenini kartlarla ilişkilendirmemek; farklı selamlaşma biçimlerinin "tuhaf olduğu için kullanılmaması gerektiğini" ya da herkesin yalnızca tek bir biçimde selamlaşması gerektiğini yazmak puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

5. Doğru cevap:

- 5.1 **(4 puan)**: İnsanların birbirine yardım etmesini, ihtiyacı olanların ihtiyaçlarının karşılanmasını ve toplumda yardımlaşma ve dayanışmanın sürmesini sağlamak (yardımlaşmaya vurgu 2 puan, dayanışma ya da toplumsal birlik vurgusu 2 puan).
- 5.2 **(5 puan)**: Neden önemli olduğunu açıklama **(3 puan)**: Yardım alan kişinin onurunun korunması, utanmaması ve incinmemesi; mahremiyetine saygı gösterilmesi; yardım edenin karşılık ya da övgü beklemeden yardım etmesi. Toplumsal birliğe etkisi **(2 puan)**: İnsanlar arasında güven, saygı ve kardeşlik duygularının güçlenmesi; kimsenin dışlanmaması; toplumda birlik ve beraberliğin sürmesi.
- 5.3 **(6 puan)**: Yardım alanın kimliğini gizli tutan özgün ve uygulanabilir bir etkinlik önerisi **(3 puan)**. Önerinin nasıl uygulanacağının (yer, zaman, görevliler, izin gibi adımlarla) açıklanması **(3 puan)**. Örnek öneriler: okul koridorunda kırtasiye malzemelerinin bırakıldığı ve ihtiyacı olanın kimseye görünmeden alabildiği bir "askıda kırtasiye" dolabı; sınıf öğretmenleri aracılığıyla ihtiyacı olan öğrencilere isim verilmeden ulaştırılan mont, bot ya da kitap bağışı; okul kantininde "askıda simit" uygulaması.

Örnek doğru cevap:

5.1. Üç uygulamanın da ortak amacı insanların birbirine yardım etmesini sağlamak, ihtiyacı olanları desteklemek ve toplumda dayanışmayı sürdürmektir.

5.2. Yardım alan kişinin kim olduğunun bilinmemesi onun utanmasını ve incinmesini önler, onurunu korur. Böylece insanlar arasında güven ve saygı artar, kimse dışlanmaz ve toplumun birliği güçlenir.

5.3. Okul koridoruna bir "askıda kırtasiye" dolabı koyalım. Öğrenciler kullanmadıkları defter, kalem ve boyaları bu dolaba bıraksın, ihtiyacı olan öğrenci de kimseye bir şey söylemeden alsın. Önce okul idaresinden izin alırız, sonra panolarda etkinliği duyururuz. Dolabın düzenini her hafta bir sınıf kontrol eder.

Yanlış cevap: Uygulamaların amacını "para kazanmak" ya da "ekmek satmak" diye yazmak; yardım alanın kimliğinin gizlenmesini "kimse yardım etmek istemediği için" gibi yanlış nedenlerle açıklamak; yardım alan öğrencinin adının panoya yazıldığı ya da herkesin önünde yardım dağıtıldığı öneriler yazmak; öneriyi uygulama adımları olmadan yalnızca bir kelimeyle belirtmek tam puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

6. Doğru cevap:

- 6.1 **(4 puan)**: En çok belirtilen ihtiyacın sohbet ve ziyaret (10 yaşlı) olduğunu yazma **(2 puan)**. Önemini açıklama **(2 puan)**: Yaşlıların yalnızlığının azalması, kendilerini değerli ve mutlu hissetmeleri; komşuluk ilişkilerinin ve mahalledeki dayanışmanın güçlenmesi.
- 6.2 **(6 puan)**: Her öneri için uygun bir güçlü yön 1 puan, uygun bir zayıf yön 1 puandır (toplam 4 puan). Seçilen önerinin grafikle ya da uygulanabilirlikle ilişkilendirilmiş gerekçesi 2 puandır; hangi öneri seçilirse seçilsin gerekçe uygunsa tam puan verilir.
  - Zeynep'in önerisi: Güçlü yönü: En çok belirtilen ihtiyaca yöneliktir; velilerle birlikte yapıldığı için güvenlidir; para gerektirmez ve sürdürülebilir. Zayıf yönü: Velilerin her hafta sonu zaman ayıramayabilmesi; 12 yaşlının hepsine her hafta ulaşmanın zor olması.
  - Emre'nin önerisi: Güçlü yönü: Sekiz yaşlının belirttiği market alışverişi ihtiyacını karşılar. Zayıf yönü: Harçlıkların her hafta 12 kişinin alışverişine yetmemesi; öğrencilerin her hafta alışveriş yapmasının zor ve sürdürülemez olması; çocukların yetişkinler olmadan alışveriş yapmasının güvenli olmayabilmesi.
- 6.3 **(5 puan)**: Uygun her adım 1 puandır **(3 puan)**. Adımların mantıklı bir sırayla yazılması ve izin alma ya da yetişkinlerle iletişim kurma adımını içermesi 2 puandır. Örnek adımlar: Öğretmenden ve okul idaresinden izin alıp velilere bilgi vermek; muhtarla görüşerek yaşlıların adreslerini ve uygun ziyaret zamanlarını öğrenmek; görev paylaşımı yapıp ziyaret takvimi hazırlamak; ziyaretleri velilerle birlikte gerçekleştirmek; çalışmayı değerlendirip yaşlıların görüşlerini almak.

Örnek doğru cevap:

6.1. Yaşlıların en çok belirttiği ihtiyaç sohbet ve ziyarettir. Bu ihtiyacın karşılanması yaşlıların yalnızlığını azaltır, kendilerini değerli hissetmelerini sağlar. Mahallede komşuluk ilişkileri ve dayanışma güçlenir.

6.2. Zeynep'in önerisinin güçlü yönü en çok belirtilen ihtiyaca yönelik olması ve velilerle yapıldığı için güvenli olmasıdır; zayıf yönü velilerin her hafta sonu zaman ayıramayabilmesidir. Emre'nin önerisinin güçlü yönü market alışverişi ihtiyacını karşılamasıdır; zayıf yönü harçlıklarımızın her hafta 12 kişinin alışverişine yetmemesidir. Sınıf Zeynep'in önerisini seçmelidir çünkü bu öneri en çok yaşlının ihtiyacını karşılar ve para gerektirmediği için uzun süre devam ettirilebilir.

6.3. Önce öğretmenimizden ve okul idaresinden izin alıp velilerimize bilgi veririz. Sonra muhtarla görüşerek yaşlılarımızın adreslerini ve ziyaret için uygun zamanlarını öğreniriz. Son olarak görev paylaşımı yapıp bir ziyaret takvimi hazırlar ve ziyaretleri velilerimizle birlikte yaparız.

Yanlış cevap: En çok belirtilen ihtiyaç olarak market alışverişini ya da kapı önündeki karın temizlenmesini yazmak; önerilerin güçlü ve zayıf yönlerini birbirine karıştırmak ya da yalnızca bir öneriyi değerlendirmek; gerekçe göstermeden öneri seçmek; izin almadan ve yetişkinlere haber vermeden yaşlıların evlerine gitmeyi içeren adımlar yazmak puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

7. Doğru cevap:

- 7.1 **(6 puan)**: Her yanlışın bulunması 1 puan, doğrusunun yazılması 2 puandır.
  - "Doğu tarafımda Aksaray" bilgisi yanlıştır; Aksaray Nevşehir'in batısındadır, doğusunda Kayseri bulunur.
  - "Kuzeyimde Kayseri" bilgisi yanlıştır; Nevşehir'in kuzeyinde Yozgat (kuzeybatısında Kırşehir) bulunur, Kayseri doğudadır.
- 7.2 **(4 puan)**: Su kaynağı: Kızılırmak **(1 puan)**. Yeryüzü şekli: peribacaları **(1 puan)**. Tarihî mekân: Göreme Açık Hava Müzesi ya da Derinkuyu ve Kaymaklı yer altı şehirleri **(2 puan)**.
- 7.3 **(5 puan)**: Havalimanıyla ilin ulaşım imkânlarının değiştiğini, Nevşehir'in artık "uçakla ulaşılabilen il" olarak da tarif edilebileceğini belirtme **(2 puan)**. Göreceli konumun; yeni yollar, köprüler, havalimanları ve yapılar ortaya çıktıkça ya da çevre değiştikçe zamanla farklılaşabileceğini açıklama **(3 puan)**.
- 7.4 **(5 puan)**: Öğrencinin yaşadığı ilin doğru bilgileri esas alınır. Yaşadığı ili şemanın ortasına yazma **(1 puan)**. Komşu illerden en az üçünü doğru yönlere yerleştirme (3 puan; her doğru yerleşim 1 puan). Şemada yön belirtme (yön oku ya da K, G, D, B harfleri) **(1 puan)**.

Örnek doğru cevap:

7.1. "Doğu tarafımda Aksaray" bilgisi yanlıştır; Nevşehir'in doğusunda Kayseri vardır, Aksaray ise batısındadır. "Kuzeyimde Kayseri" bilgisi de yanlıştır; Nevşehir'in kuzeyinde Yozgat bulunur.

7.2. Su kaynağı: Kızılırmak. Yeryüzü şekli: peribacaları. Tarihî mekân: Derinkuyu ve Kaymaklı yer altı şehirleri.

7.3. Havalimanı açılmadan önce Nevşehir'e uçakla ulaşılamıyordu; şimdi Nevşehir "uçakla gidilebilen il" olarak da tarif edilebilir. Bir ilin çevresinde yeni yollar, köprüler, havalimanları ya da yeni yapılar ortaya çıktıkça o ilin göreceli konumu da değişir.

7.4. (Ankara'da yaşayan bir öğrenci için) Ortada "ANKARA" yazan bir kutu; kuzeybatıda Bolu, kuzeydoğuda Çankırı, doğuda Kırıkkale, güneydoğuda Kırşehir ve Aksaray, güneyde Konya, batıda Eskişehir yazan kutular ve köşede yönleri gösteren K, G, D, B harfleri olan bir şema.

Yanlış cevap: Kartta doğru olan "güneyimde Niğde" bilgisini yanlış olarak göstermek; yanlışı bulup doğrusunu yazmamak; Kızılırmak'ı yeryüzü şekli, peribacalarını su kaynağı olarak yazmak; göreceli konumun hiçbir zaman değişmeyeceğini söylemek; şemada yaşadığı ili ortaya yazmamak ya da komşu illeri ters yönlere yerleştirmek puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.